

ONTWERP EN ONTWERPERS VAN GEERDINKHOF

Ode aan de

TUINMUREN

Een kleine drie jaar geleden zag ik ze voor het eerst: de tuilmuren van Geerdinkhof. We fietsten door de buurt voor een project van de Gemeente Amsterdam. Wij, een klein team van architecten en architectuurhistorici, hadden opdracht gekregen om samen met medewerkers van de gemeentelijke Monumenten- en welstandscommissie een kaart te maken met daarop alle waardevolle bebouwing tussen 1950 en 1985.

De gebouwen tot ongeveer 1950 waren op die manier al eerder op kaart gezet en zijn te raadplegen via:

► maps.amsterdam.nl/ordekaart.

Een overzicht van wat er sindsdien is gebouwd, wat daar nog van over is, en het eventuele belang ervan, zal ons project binnenkort opleveren.

Tegen de tijd dat we in Geerdinkhof arriveerden hadden we al heel wat gezien: bedrijven- en haventerreinen, stadsvernieuwingsgebieden in de Jordaan, de Nieuwmarktbuurt en de Dapperbuurt, de Banne in Noord en andere delen van Zuidoost. Vaak veel van hetzelfde, loodsen, huizenrijen, flats, veel schuttingen en af en toe een pareltje.

In Zuidoost hadden we gezien wat er van de hoogbouw is overgebleven, en ondermeer Kantershof, Kelbergen en Kortvoort bekeken. De meesten van ons kenden tot dan toe eigenlijk niet meer dan hier en daar een stukje van Zuidoost.

Toen kwamen we in Geerdinkhof-zuid, dus de lage nummers. Dankzij de vele gemetselde tuilmuren en de geschakelde woonhuizen met garages of

bergingen en de smalle voortuinen ertussen, bleek een bijzonder – en schuttingloos – straatbeeld te zijn ontstaan. Het mooie vonden wij dat voor huizen en tuilmuren dezelfde baksteen is gebruikt.

Meer naar het noorden zagen we andere woningtypes, en ook bungalows en patiowoningen. Langs prachtig aangelegd groen en water. Overal was de buurt stenig aan de kant van de hoven waar de auto's komen, en groen aan

de andere kant. Geen van ons kende Geerdinkhof eigenlijk en we waren blij verrast.

Binnen een jaar hadden mijn partner en ik op Geerdinkhof een huis gekocht. We waren gevallen voor de mooie grote woonkamer, de groene Bijlmerweide vlak om de hoek, de ruimte, de exotische winkels, de metro op loopafstand en... de gemetselde tuilmuren die een soort verlengstuk zijn van het huis.

Onze eigen tuin heeft muren aan twee kanten, want die ligt aan een doorsteek naar de Bijlmerweide. Een omsloten tuin, zoals kloosters die wel hadden.

Voor ons project hielden we intussen gesprekken met Erik Klusman, die als stedenbouwkundige bij de gemeente aan de wieg heeft gestaan van Geerdinkhof, en die er nu zelf ook woont. Hij vertelde dat de privacy van de bewoners leidend was in het stedenbouwkundig plan. Om die te garanderen moest er vanuit het ene huis zo min mogelijk zicht zijn op andere huizen of tuinen. Vandaar de vele verdraaiingen, de blinde muren op de verdieping en... natuurlijk de tuinmuren, die meestal werden gemetseld tot net boven ooghoogte. Op die manier was er zo min mogelijk inzicht.

Daarop hebben we voor ons project bij het bouwarchief zoveel mogelijk bouwtekeningen van Geerdinkhof opgevraagd. En wat bleek? Aan de tuinmuren hebben de ontwerpers (in elk geval in 'ons' zuidelijk deel) onwaarschijnlijk veel aandacht besteed. Niet alleen de huizen, maar ook alle tuinmuren zijn tot in detail uitgetekend. Met de fundering, het palenplan, en het zicht vanuit een voorbijganger. Ook het aanzien van de muur aan het achterpad met de verschillende soorten openingen erin (die nu bijna allemaal

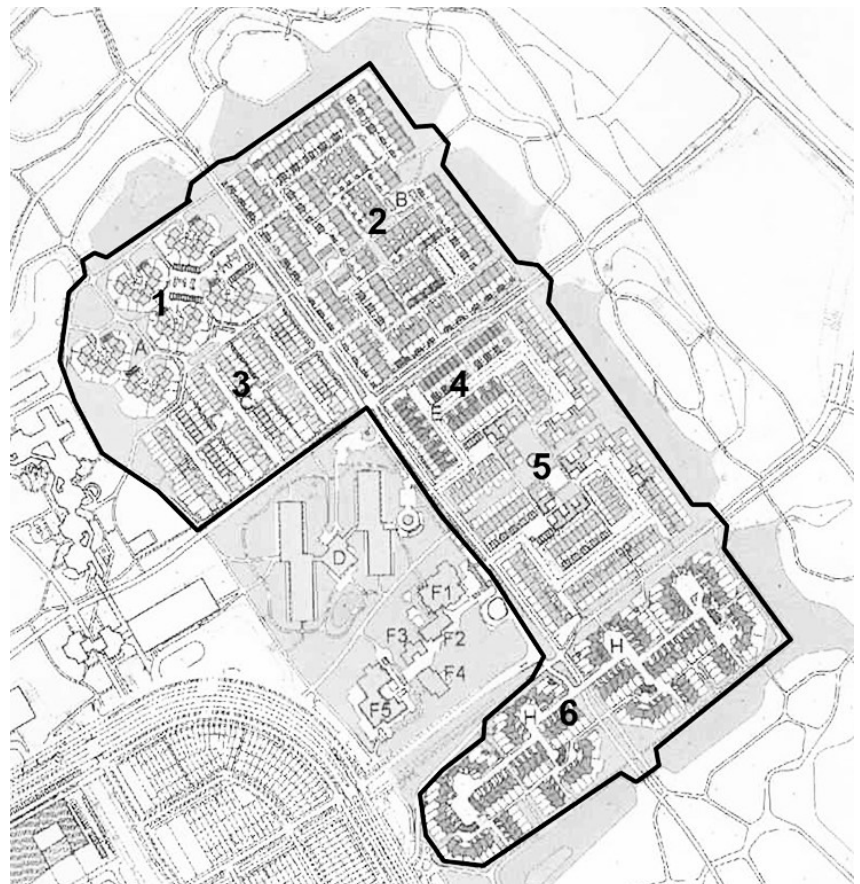
zijn dichtgezet) is helemaal afgebeeld. En dat voor alle 22 blokken van Geerdinkhof-zuid (gebied 6). Ook in de andere delen van Geerdinkhof zijn tuinmuren te vinden, al zijn die van oorsprong lager of rechtlijziger. Wie heeft de architecten gevraagd dat

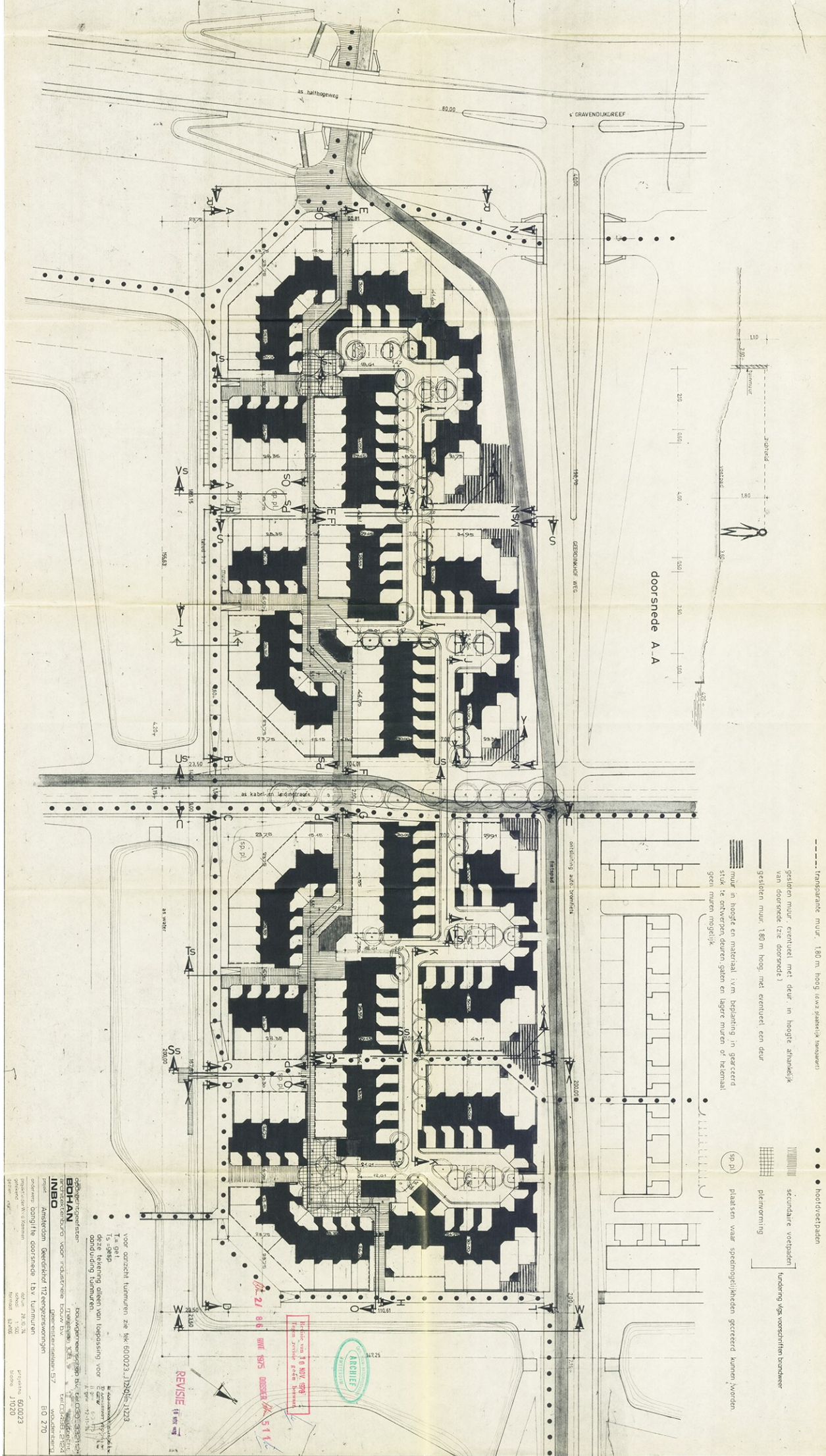
te doen? Het is allemaal zoveel beter, zoveel duurzamer en beter doordacht dan bij de meeste andere woonbuurten uit de jaren zeventig. Tegenwoordig zijn dergelijke muren voor nieuwbouw eigenlijk ondenkbaar, want veel te duur. Behalve dan voor Geerdinkhofs nieuwe Droomzone, maar dan wel in een steen die anders is dan die van de huizen. Kennelijk hebben de ontwerpers daarvan gemetselde tuinmuren ook gezien als iets dat typisch is voor Geerdinkhof...

Ik besluit op zoek te gaan naar de geschiedenis van de buurt. Wat waren de ideeën bij het ontwerpen ervan, en hoe is het verder gelopen? En liefst van ieder deel apart: de atelierwoningen of hofjeswoningen van Joop van Stigt aan de westkant (1), het noordoostelijke deel aan de hoek van de Bijlmerweide, ontworpen door Zanstra en zijn bureau (2), het nieuwere 'gele' deel, van Loerakker/Rijnboutt/Ruijsseenaars, (3), het middendeel van Dekeukeleire en Zeeman (4 en 5) en Geerdinkhof-zuid, de 100 nummers, ontworpen door INBO architecten (6).

Wordt vervolgd!

Marijke Beek

doorsnede A-A

- Transparante muur, 180 m hoog (okw. plaatselijk transport)
- gestelen muur, eventueel met deur, in hoogte afhankelijk van doorsnede (zie doorsnede)
- gestelen muur, 180 m hoog, met eventueel een deur
- muur in hoogte en materiaal 1,1 m beplanting in gedeerd stuk te ontwerpen, deuren, gaten en lagere muren of helemaal geen muren mogelijk

- • • hoofdvoerpaden
- secundaire voerpaden
- plienorming
- sp pl plaatsen waar speelgelegenheden gedeerd kunnen worden

voor ontwerp tekeningen zie tek. 600023 J120/1223
 T.s. g.f.1
 Is - s-889
 ontwerper: ontwerp alle van logiesing voor
 omdinding tumuren, l.v.v. tumuren
 omdinding tumuren, l.v.v. tumuren

BOHAN
 architectenbureau voor industriele bouw b.v.
 oostervoorplein 99, tel. (020) 382179
 Postbus 100, tel. (020) 382179
 Postbus 100, tel. (020) 382179
 Postbus 100, tel. (020) 382179

INBO
 architectenbureau voor industriele bouw b.v.
 oostervoorplein 99, tel. (020) 382179
 Postbus 100, tel. (020) 382179
 Postbus 100, tel. (020) 382179
 Postbus 100, tel. (020) 382179

projectie 600023
 tekening 11020

REVISIE

11/22
 11/22
 11/22
 11/22